

Prihvatanjem zakona zemlje prodavaoca SEV se priključio gledištu koje je zauzela i Haška konvencija o zakonu koji se primjenjuje na međunarodnu kupoprodaju pokretnih i tjelesnih stvari, prihvaćena na Konferenciji od 1951. a otvorena potpisivanju 1955. Tom se konvencijom ustanovljuje kao opći supsidijarni statut zakon redovnog boravišta prodavaoca, što je točniji izraz od "zemlje prodavaoca" i što je bilo potrebno da se precizira s obzirom na trgovce - fizičke osobe. Razlika je međutim u tome što Haška konvencija priznaje prvenstveno autonomiju stranaka, a Opći uvjeti SEV-a odredjuju da se zakon zemlje prodavaoca ima primijeniti čim neko pitanje ne bi bilo riješeno ugovorom ili tim uvjetima i stoga ne dopušta strankama da same biraju zakon za primjenu. Naprotiv, na ugovore s drugim strankama, a ne između organizacija zemalja SEV-a, mora se smatrati da bi Vanjskotrgovinska arbitražna komisija u Moskvi i dalje primjenjivala prvenstveno zakon koji su stranke same izabrale, a u nedostatku toga, zakon mjesta zaključenja ugovora.

N.K.

Starije sudske odluke iz područja pomorske
kupoprodaje

ENGLESKI TRGOVAČKI SUD /Queens Bench
Division/
Presuda od 16.V 1933.
West Export c/a J.W.Baird x C^o Ltd

Kupoprodaja CIF - Izvršenje dobave i prijelaz vlasništva

U slučaju kupoprodaje CIF dobava se vrši u času kad je roba postavljena na brod pod pretpostavkom da će kupac nakon toga prihvatiti dokumente. Ova radnja, iza koje slijedi otprema dokumenata, dovoljna je za prijelaz vlasništva robe i ima za posljedicu da sa samom činjenicom prihvatanja dokumenata kupac stupa na mjesto prodavaoca u pogledu svih prava koja su vezana uz čarter, teretnice ili policu osiguranja.

/DOR XXVIII str.21o/

S.B.

Bilješka.- Nije vjerojatno da bi naši sudovi zauzeli isto stajalište što se tiče stupanja kupca na mjesto prodavaoca u pogledu svih prava koja su vezana uz charter-partiju, teretnicu i policu osiguranja. Naša sudska praksa polazi sa stajališta da su ugovor o kupoprodaji s jedne strane i ugovor o prijevozu, odnosno ugovor o osiguranju s druge međusobno potpuno nezavisni pravni poslovi. Kupac može stupiti u odnos s vozarom, odnosno s osigurateljem, ali ne na temelju prijelaza vlasništva robe iz ugovora o kupoprodaji, već na osnovu posebnog pravnog naslova vezanog uz ugovor o prijevozu, odnosno osiguranju. Tako će kupac biti primalac po teretnici ako ispunjava uvjete koji su u teretnici predviđeni, a imat će i zahtjev prema osiguratelju samo ako je to u skladu s policom osiguranja. Prodavalac, koji je ujedno i naručitelj prijevoza, odnosno osiguratelj, ne može biti oslobođen svojih obveza koje izlaze iz tih ugovora na temelju same činjenice da je roba prešla u vlasništvo kupca.

B.J.

APELACIONI SUD, Amsterdam
Presuda od 14.VI 1933.

Walker Goulard Plehu c/a T.Bosch

Kupoprodaja CIF prema uzorku - Kupac ima pravo da ispita robu u pogledu podudaranja s uzorkom pošto je obavio carinske formalnosti i preuzeo dokumente

U slučaju kupoprodaje CIF prema uzorku kupac ima pravo ispitati da li je dobavljena roba sasvim u skladu s uzorkom. Činjenica što je on prihvatio dokumente i ocarinio robu ne znači da je robu i prihvatio, budući da on nužno mora prethodno obaviti te formalnosti da bi mogao zatim izvršiti svoje pravo ispitivanja.

/DOR XXIX, str. 355/

S.B.

ENGLESKI TRGOVAČKI SUD Kings Bench Division
Presuda od 3. i 5.X 1933.

Cross x Blackwell Ltd, c/a Warnick Agencies

Kupoprodaja CIF - Odgovornost prodavaoca za robu koja prilikom ukrcaja nije bila potpuno ispravna

Nemoguće je pretpostaviti da šljivina pulpa otpremljena u kantama u dobrom stanju može u toku prijevoza koji traje tri tjedna fermentirati u tolikoj mjeri da bude potpuno neupotrebljiva za potrošnju. Postoje, naprotiv, svi razlozi za mišljenje, da je kvar posljedica neispravnog stanja robe kod ukrcaja. Ako sav dokazni materijal potvrđuje tu pretpostavku, onda se mora prodavalac CIF činiti odgovornim za štetu, te se on protiv kupca ne može pozivati na pomanjkanje ograda u teretnici ili na certifikat o iskrcavanju.

/DOR XXIX, str. 144/

S.B.

MJEŠOVITI APELACIONI SUD, Aleksandrija
Presuda od 27.III 1935.

Paniopulos et Co c/a Japan Cotton Trading Co

Kupoprodaja CIF - Ako je ugovoreno i izvršeno ispitivanje kvaliteta kod ukrcaja, ne može se prodavaocu suprotstaviti drukčiji nalaz kod iskrcanja osim kad bi se dokazala prevara

Klauzula u kupoprodajnom ugovoru CIF koja predviđa da će se težina i kvalitet robe utvrditi kod ukrcaja preko jednog vještaka i da će taj nalaz biti konačan, predstavlja bitni uvjet ugovora. Utvrđenje sudskog vještaka o kvalitetu robe kod dolaska ako se takvim predočenjem nije utvrdila prevara prodavaoca, ne bi mogla biti jača od utvrđenja stanja robe prilikom odlaska, koje je utvrđenje od stranaka bilo upravo zbog toga predviđeno da bi se na odredištu spriječila rasprava o težini i kvalitetu robe koja dolazi iz udaljene zemlje i putuje na rizik kupca.

/DOR XXXIII, str. 241/

S.B.

KASACIONI SUD ITALIJE
Presuda od 10.VIII 1934.

Ditta Richetti c/a Mariotti e Della Torre

Kupoprodaja CIF - Kupoprodaja dokumenata a ne robe - Teret
rizika nezgoda na putu

Kod kupoprodaje CIF s plaćanjem uz predočenje dokumenata predmet kupoprodaje nije prodana roba nego dokumenti koji je predstavljaju. Zbog toga sve nezgode koje bi se desile na robi u toku plovidbe padaju na teret kupca od luke ukrcaja.

/DOR XXXI, str. 290/

S.B.

Bilješka. - Ovdje navodimo jednu presudu talijanskog Kasacionog suda (isp.br.3 str.43 i br.4 str.34 naše publikacije te bilješke uz odnosne sudske odluke) iz koje se vidi poznato stajalište talijanske sudske prakse.

Takvo stajalište pretežno je i u engleskoj praksi, pa se u najnovijem izdanju knjige Kennedy "C.I.F.Contracts" s dopunama D.C.Thompsona (London 1959) navodi na str.1. da je: "bitna karakteristika CIF ugovora da se dobava vrši isporukom dokumenata, a ne stvarnom isporukom robe". Protivno stajalište zauzima pretežni dio francuskih i belgijskih pisaca.

S.B.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE
Drugostepena presuda od 16.IX 1960.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Pavle Vinski, dr Djuro Pavić

Osiguranje tereta - Osiguratelj koji je platio osigurninu ima prema brodaru aktivnu legitimaciju silom zakona i nije potrebno da primalac robe, odnosno osiguranik prenese na njega svoja prava ustupom ili na bilo koji drugi način

Tvornica ulja predala je na prijevoz brodaru neku količinu sojine sačme i odredjen broj bačava sojinog ulja. Za